

БӨЛІМ: ЖАЛПЫ РУБРИКА

Экожүйе түрлерін жіктеу

ЖАРИЯЛАНДЫ
29.01.2020

СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/66187/>

Бөлім: Экология және тұрақты даму	Мектеп: Қ.Аманжолов атындағы жалпы орта мектебі Қатысқан оқушылар Қатыспаған оқушылар	
Сынып:	5 «А»	
Сабақ тақырыбы:	Экожүйе түрлерін жіктеу	
Осы сабақ арқылы жүзеге асырылатын оқу мақсаттары	<ul style="list-style-type: none"> экожүйе түрлерін жіктеу табиғи және жасанды экожүйені салыстыру 	
Сабақ түрі:	Жаңа білімді игеру.	
Сабақ мақсаты:	Барлық оқушылар үйренеді: экожүйелердің құрамдас бөліктерін біледі; Көптеген оқушылар үйренеді: экожүйенің құрамдас бөліктерін түрлерін сипаттай алады; Кейбір оқушылар үйренеді: қосымша ақпаратты қолдану арқылы экожүйенің құрамдас бөліктерінің тірі ағзаларға әсерін талдай алады.	
Бағалау критерийлері:	<ol style="list-style-type: none"> «Экожүйе» терминінің анықтамасын біледі. Экожүйе құрылымын біледі. Экожүйелер мысалдарын келтіреді. 	
Тілдік мақсаттар	Оқушылар орындай алады: Экожүйенің құрамдас бөліктерін сипаттай алады. Терминология: Биоценоз. Биотоп. Абиотикалық факторлар. Биотикалық факторлар. Антропогендік факторлар. Экожүйе.	
Құндылықтарды дарыту	Ынтымақтастық — топтық және жұптық жұмыс арқылы жұмысты үйлестіру. Академиялық шындық – жеке жұмыс арқылы.	
АҚТ қолдану дағдылары:	Электронды ақпарат көздерін қолдану арқылы оқыту процессін визуализациялау.	
Бастапқы білім:	Оқушылар 3-4 сыныптан тірі ағзалардың тіршілік орталарын, мекен ету орталарын біледі, анықтама бере алады.	
Сабақ барысы		
Сабақтың жоспарланған кезеңдері	Жоспарланатын қызмет	Ресурстар
Сабақ басы 2 мин	Оқушылармен амандасу; Ынтымақтастық атмосферасын құру мақсатында «Қол шапалақтау» әдісін пайдалану. Оқушылардың біреуі қол шапалақтауды бастап, бір-бір оқушыдан барлық сынып оған қосылады. Сабақ тақырыбы, мақсаты, критерийлерімен таныстыру.	

<p>Алдыңғы оқу</p> <p>5 мин</p>	<p>Алдыңғы тақырыптан сұрақтар. Үй тапсырмасы: “Кім жылдам” әдісі арқылы үй тапсырмасына арналған сұрақтар беріледі.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Тірі табиғат дегеніміз не? 2. Экологиялық жүйе дегеніміз не? 3. Біздің ғаламшарымыздағы кез келген экожүйенің негізі — ... 4. Экожүйе терминін кім және қай жылы енгізді? 5. Ағзалардың тіршілік ортасы жайлы айтып бер? 6. Адамға жануарлардың қандай пайдасы бар? 7. Өндірушіге анықтама бер? 8. Тұтынушыларға нелер жатады? 9. Бүлдірушілерге анықтама бер? 10. Экожүйенің кез келген бір компонентін алып тастаса экожүйе өзгереді ме, түсіндір? <p>Білім актуализациясы. Оқушылар «Экожүйе дегеніміз не» бейнематериалын қарайды. Бейнематериалдағы ақпаратты талқыға салу. Сұрақтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Экожүйе дегеніміз не? 2. Экожүйені қандай компоненттер құрайды? 3. Экожүйелердің мысалдарын келтіріңіз. 4. Биом дегеніміз не? 5. Экожүйе дамуы үшін қандай жағдай қажет? 	
<p>Сабақ ортасы</p> <p>10 мин</p>	<p>«Кластер» әдісі. Тұжырымды ойларын картаға түсіріп, топтық жұмыс қорғалады (постер). Дискрипторлар: 1) «Экожүйе» туралы мәлімет береді. 2) Экожүйе компоненттерін атайды. 3) Экожүйе түрлеріне мағлұмат береді.</p> <p>«Жұптық жұмыс». Оқушылар берілген тапсырманы жұптасып орындайды.</p> <p>I топ, 1 жұп. Термин сөздердің мағынасын ашып, орыс, ағылшын тіліне аудару 1. Антропоген 2. Микро 3. Макро 2-жұп: <ul style="list-style-type: none"> • Биосфера • Абиотикалық • Биотикалық </p> <p>II топ 1 жұп <ul style="list-style-type: none"> • Күннің әсерінен пайда болатын экожүйелер 2 жұп <ul style="list-style-type: none"> • Күннің әсерінен және адам іс әрекетінен қалыптасатын экожүйелер. </p> <p>III топ 1-жұп 1. Экожүйелер (көлемі бойынша) неше топқа бөлінеді(кестені толтырады) 2-жұп 1. “Судағы шеңберлер” әдісі. «ЭКОЖҮЙЕ» сөзіне сабақтың тақырыбына байланысты сөз, сөз тіркесі немесе сөйлем табуы керек.</p>	<p>Видео «Экожүйе дегеніміз не»</p>
<p>13 мин</p>	<p>Дискрипторлар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Экожүйенің компоненттерін біледі. 2. Экожүйенің компоненттерін абиотикалық факторларын біледі. 3. Экожүйенің компоненттерін биотикалық факторларын біледі. 4. Экожүйенің компоненттерін атропогендік факторларын біледі. 5. Микро, макроэкожүйелерін біледі. 6. Энергия көзінің типі бойынша экожүйенің түрлерін біледі. <p>«Дұрыс па? Бұрыс па?» әдісі арқылы сабағымызды пысықтаймыз.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) «Экожүйе» терминін 1935 жылы британдық ботаник Э.Геккель ұсынған.(бұрыс) 2) «Экожүйе» — жансыз табиғатта белгілі бір жағдайда өмір сүріп, онымен энергия алмасуға қатысатын тірі организмдер қоғамдастығы.(дұрыс) 3) Біздің ғаламшарымыздағы кез келген экожүйенің негізі - күн сәулесінің энергиясы.(дұрыс) 4) Экожүйе шығу тегі бойынша үшке бөлінеді. (бұрыс) 5) Табиғи экожүйе - адамның іс-әрекетінің нәтижесінде пайда болған.(бұрыс) 6) Көлемі бойынша экожүйелер: макроэкожүйе, мезоэкожүйе, микроэкожүйе және ғаламдық деңгейдегі экожүйе деп бөлінеді.(дұрыс) 7) Күннің әсерінен қалыптасатын табиғи экожүйе - мұхит айдыны, биік таулы ормандар.(дұрыс). 8) Табиғи экожүйе оларға зат айналымы, адамның ешқандай араласуынсыз жүзеге асатын құрылымдар жатады. 9) Абиотикалық фактор дегеніміз -қоршаған ортаның әсерлері (жарық, жылу, жел, судың құрамы, топырақтың құрамы, ылғалдылық) 	<p>Ақпараттық парақ</p> <p>Флипчарт</p> <p>Тапсырмалар жинағы</p>
<p>5 мин</p>		

Аяқталуы 5 мин	Сабақ мақсаты мен критерийлерін оралып, кері байланыс жүргізу. «плюс-минус-қызық» әдісі. Үй тапсырмасы: «Экожүйелердің бұзылуы» тақырыбында эссе жазу.		
Қосымша ақпарат			
Саралау-оқушыларға қалай көбірек қолдау көрсетуді жоспарлайсыз? Қабілеті жоғары оқушыларға қандай міндет қоюды жоспарлап отырсыз?	Бағалау - оқушылардың материалды меңгеру деңгейін қалай тексеруді жоспарлайсыз?	Денсаулық және қауіпсіздік техникасының сақталуы	
Барлық оқушылар экожүйеге анықтаманы сұрақ-жауап арқылы береді; жаңа ақпаратпен танысу уақытында «постер» қорғайды; Қабілеттері жоғары оқушылар — қосымша ақпаратты қолдану арқылы экожүйенің құрамдас бөліктерінің тірі ағзаларға әсерін талдай алады.	Өзін - өзі бағалау, мұғалімнің бағалауы.	Тәсілдердің түрлілігі және шаршауды басу үшін оқушылардың бір-бірімен әңгімелесуі. Дене сымбаты бойынша нұсқаулықтар.	
Сабақ бойынша рефлексия			
Сабақ мақсаттары/оқу мақсаттары дұрыс қойылған ба? Оқушылардың барлығы ОМ қол жеткізді ме? Жеткізбесе, неліктен? Сабақта саралау дұрыс жүргізілді ме? Сабақтың уақыттық кезеңдері сақталды ма? Сабақ жоспарынан қандай ауытқулар болды, неліктен?			

ҚМ АА Күәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimgger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.